

7/45774

GÜNLÜDÜR
07/07/2026

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ SAYIN SELCAN TAŞCI' NIN
7/45774 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR

7 Haziran 2024 tarihli ve 8939 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile Çin Halk Cumhuriyeti menşeli içten yanmalı ve hibrit binek otomobillerin ithalatına yüzde 40 oranında ilave gümrük vergisi uygulanması kararlaştırıldı.

Bu süreçte Çin merkezli otomobil üreticisi BYD'nin Manisa ilinde otomobil fabrikası kuracağı yönündeki yatırım taahhüdü sonrasında şirkete ilave gümrük vergisi muafiyeti tanındı. Şirketin söz konusu muafiyet ve teşviklerden yararlanmasıyla birlikte Türkiye otomotiv pazarındaki satışlarında dikkat çekici bir artış yaşandı. Vergi muafiyetinin yürürlüğe girdiği 2024 yılı temmuz ayına kadar geçen ilk altı aylık süreçte yalnızca 1.426 araç satan BYD, 2025 yılında önemli bir büyüme performansı yakaladı. Otomotiv Distribütörleri ve Mobilite Derneği (ODMD) verilerine göre şirket, 2025 yılında "Yılın En Hızlı Büyüyen Otomobil Markası" oldu. Aynı dönemde 25.858 adet satış ve yüzde 54 pazar payı ile şarj edilebilir hibrit araç segmentinde liderliğe yükseldi. Toplam 45.537 adet yeni enerji aracı satışı ve yüzde 19,1 pazar payı ile bu kategoride de ilk sıraya yerleşti. Tam elektrikli araç pazarında ise 19.679 adet satışla üçüncü sırada yer aldı. Şirket, 2025 yılı sonu itibarıyla 33 ilde 43 bayiye ulaştı.

BYD'nin Türkiye pazarındaki bu hızlı büyümesinde, ilave gümrük vergisinden muaf tutulmasıyla elde ettiği fiyat avantajının önemli rol oynadığı büyüme rakamlarından görülmektedir. Buna karşın, BYD yetkilileri tarafından geçtiğimiz günlerde yapılan açıklamalarda, Türkiye'de kurulması taahhüt edilen fabrikanın geleceğine ilişkin planların süresiz şekilde askıya alındığı ifade edildi.

Bu bağlamda;

Soru 1- BYD firmasına tanınan ilave gümrük vergisi muafiyeti hangi şartlar ve taahhütler karşılığında verilmiştir?

Soru 2- Şirketin yatırım taahhüdünü yerine getirmemesi veya yatırım planından vazgeçmesi halinde, sağlanan vergi avantajlarının geri alınmasına yönelik herhangi bir hüküm bulunmakta mıdır? Böyle bir hüküm mevcut ise, bugüne kadar şirketin yararlandığı vergi avantajlarının toplam mali tutarı ne kadardır? Bu tutarın yasal faiziyle birlikte tahsil edilmesi söz konusu olacak mıdır?

Soru 3- Şirket ile yapılan anlaşmada yatırımın gerçekleşmemesi halinde uygulanacak cezai yaptırımlar nelerdir? Bu yaptırımların mali karşılığı ne kadardır?

Soru 4- BYD firması, tarafınıza yatırım planını ertelediğine, değiştirdiğine veya iptal ettiğine ilişkin herhangi bir bildirimde bulunmuş mudur? Bulunmuş ise gerekçeleri nelerdir?

Soru 5- Bakanlığınız ile BYD yetkilileri arasında yatırım sürecine ilişkin son iki yıl içerisinde kaç resmi görüşme gerçekleştirilmiştir? Bu görüşmelerde şirket tarafından fabrikanın kurulmasından vazgeçildiğine veya yatırım takviminin değiştirildiğine ilişkin herhangi bir beyan iletilmiş midir?

Soru 6- Bakanlığınız tarafından BYD'ye sağlanan vergi muafiyetinin başta yerli ve milli otomobil markası TOGG olmak üzere Türkiye'de üretim yapan firmaların pazar payları üzerindeki etkisine ilişkin bir çalışma yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nelerdir?

CEVAPLAR:

Bilindiği üzere, elektrikli araçların gelişimi ve dijital teknolojilerin yaygınlaşması ile otomotiv sektöründe büyük bir dönüşüm yaşanmaktadır. Sektörün bu dönüşüme adapte edilmesi ve doğabilecek fırsatların değerlendirilmesi, sektöre yönelik politikalarımızın odağında yer almaktadır. İçten yanmalı araçlarda olduğu gibi yeni gelişen elektrikli araçlarda da ülkemizin dünyanın önde gelen üretim üslerinden biri haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda, Bakanlığımız ve Hükümetimiz tarafından çok boyutlu bir strateji benimsenmiştir. Ülkemizde üretilen katma değerin artırılması, endüstrinin dönüşümünün hızlandırılması ve elektrikli araçlar alanında doğan fırsatın değerlendirilmesi için hayata geçirilen Togg projesi, bu stratejinin en önemli ayağını oluşturmaktadır. Togg projesi, Bakanlığımızın devam eden destekleri ve tüketicilerin teveccühü ile hedefleri doğrultusunda ilerlemektedir. Bununla birlikte, mevcut üreticilerin yeni model geliştirmeleri, kapasite artışları, Ar-Ge faaliyetleri ve yeni nesil araç yatırımları Bakanlığımız tarafından güçlü bir şekilde desteklenmektedir. Mevcut üreticiler tarafından devreye alınan yeni nesil araç yatırımları, uygulanan bu politikanın etkinliğini ve somut neticelerini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan, elektrikli araçlar alanında teknoloji ve üretim yetkinliğine sahip uluslararası oyuncuların yatırımlarının ülkemize çekilmesine de ulusal hedeflerimize ulaşma bakımından stratejik bir önem verilmektedir. Bu kapsamda da çeşitli küresel markaların ülkemizde üretimlerine yönelik çalışmalar kararlılıkla yürütülmektedir.

BYD'nin Manisa'da gerçekleştirmesi hedeflenen yatırım projesi, ülkemizde yeni nesil araç üretim kapasitesinin artırılması amacıyla, yatırımlara proje bazlı destek verilmesine dair teşvik mevzuatımızın çizdiği sınırlar dâhilinde; yatırımın niteliği, asgari şartları, proje takvimi, firmanın sorumlulukları ve taahhütleri tanımlanarak destek kapsamına alınmıştır. Yatırımın öngörülen şekilde tamamlanmasına ilişkin olarak yatırım teşvik mevzuatının öngördüğü çerçevede izleme ve denetim faaliyetleri ile gerekli idari işlemler, Bakanlığımızca eksiksiz olarak yerine getirilmektedir.

Teşvik sistemimiz kapsamında desteklenen yatırımların öngörülen şekilde tamamlanmaması durumunda, sağlanan teşviklerin geri ödenmesine yönelik hususlar ile yatırımcılara uygulanacak diğer müeyyideler ise mevzuatımızda düzenlenmiştir. Bu müeyyideler, bahse konu yatırım için de geçerlidir. Bununla birlikte, tüm süreçlerde kamunun hak ve menfaatleri güçlü şekilde teminat altına alınmıştır.